"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.
Subscription per year $4.00
Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
часопись для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
Видає Стоваришене "Українських Робітничих Вістий".
Передплата на рік $4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS,
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДО УСТУПЛЕНЯ ЛОЙДА ДЖОРДЖА.

З приводу резигнації англійського премієра Лойда Джорджа ріжні газети, буржуазні і робітничі, висловлюють свої погляди і роблять ріжні заключеня, а многі з них приписують сій резигнації надзвичайно велику вагу. Одні величають Лойда Джорджа як великого політика і дипльомата, який зумів правити британською імперією в тяжкі воєнні і повоєнні часи і з якого уступленем Англія поносить велику втрату, инші добачують в уступленю Лойда Джорджа зміну політики в Англії, що більше — початки упадку англійського капіталізму. Се послідне предсказують декотрі робітничі газети.

На нашу думку, однак, всі ті предсказуваня преси, особливо робітничої, не мають підстави. З уступленем Лойда Джорджа не заходять в Англії ніякі дійсні зміни і робити робітникам оптимістичні висновки зовсім нема потреби. Зміна може деяка зайти, але аж по виборах, які мають невдовзі відбути ся, а ніколи в наслідок резигнації Лойда Джорджа і приходу до власти консерватистів на чолі з Бонаром Ло. Бо подивім ся лише, як представляеть ся ціла ся справа.

Лойд Джордж був на чолі коаліційного правительства, яке повстало підчас війни. Коаліція ся складала ся з двох буржуазних партій: ліберальної і консервативної, а також через якийсь часъ і з робітничої (Партії Праці).

Коаліція повстає завсігди в тяжких для даної кляси чи держави часах. Політичні напрямки, які заступають одні і ті самі інтереси, залишають тоді на боці свої дрібні ріжниці і лучать ся разом для оборони чи боротьби проти спільного ворога. І на оборот. Коли небезпека для даної кляси чи держави минає, коаліція не має рації істнованя. Утворивші її політичні угрупованя виходять на самостійну дорогу і ведуть кожде з окрема свою власну політику.

Тяжкими для англійської імперії часами були часи війни, як впрочім вони були тяжкими і для кождої иншої держави, що брала участь у війні. Не менше тяжкими часами були часи зараз по війні, коли треба було для великої армії робітників в військових мундурах знайти заняте, коли треба було взагалі привести край до "нормального" стану, не говорячи вже про так окричану по війні "реконструкцію". Треба також взяти під увагу, що зараз по війні всюди був великий революційний настрій серед робітників, як також йшла тоді завзята боротьба проти радянських республик. Все те вимагало злуки всіх буржуазних сил та спільної акції всіх буржуазних політичних напрямків. І ось в такі часи коаліція в Англії була не менше потрібна, як і в часи війни.

Коли найкритичнійші для буржуазії часи в перших роках після війни минули, коаліція стала непотрібною. Однак самий ліберально-консервативний віз в Англії ще сяк-так калатав, бо не натрафив по дорозі на великі вибої, де йому поломили би ся колеса. Такими вибоями стали недавні побіди Турків над Греками в Малій Азії. Фаворитована Англією Греція зістала побита. Побідні турецькі націоналісти заняли Малу Азію і загрозили занятем Константинополя, Дарданелів і походом в европейську Туреччину. Було се великим ударом для англійських інтересів на Близькім Сході. Зважити лише той один факт, що Дарданелі і Босфор, які лучать Середземне море з Чорним, а також Константинополь — контролювала в дійсности Англія, а не аліянти, як то назверх виглядало. Отже побіди Турків — були побідами над Англією на Близькім Сході. А що за невдачі в державній політиці хтось завсігди мусить заплатити, то в Греції полетів з трону король Константин а з ним і його правляча кліка, а в Англії уступив від державної керми Лойд Джордж зі своїм правительством. Крах англійської політики на Близькім Сході був лише претекстом до поваленя Лойда Джорджа і коаліції. Се мало наступити скорше чи пізнійше, бо коаліція одиноко була вже неприродним явищем. Побіди Турків над Греками в Малій Азії упадок Лойда Джорджа і коаліції лише приспішили.

По Лойдови Джорджови і коаліції приходять до власти в Англії самі лише консерватисти з Бонаром Ло на чолі. В основнім ріжниці між попередним а теперішним правительством не буде. Про се свідчить між иншим і склад нового кабінету, в який увійшло много тих самих людий, що були в кабінеті Лойда Джорджа, себто консервативні його члени. Деяку зміну можуть принести доперва вибори і склад нового парляменту. Тай то може бути свого рода зміна лише тоді, коли до парляменту увійдуть в більшім числі кандидати Партії Праці та комуністи. Колиж з буржуазних партій котрась віднесе одна над другою більшу або меншу побіду, то для робітників се абсолютно не зміняе сути річи, бо правлінє лібералів чи консерватистів є для робітничої кляси лише правлінєм капіталістичним. Що-ж до шансів робітничих кандидатів при слідуючих виборах до англійського парляменту, то як показали всі доповняючі вибори в послідних роках, вони не злі. Майже всюди в тих виборах робітничі кандидати відносили побіди над буржуазними кандидатами. Однак і з того не можна робити надто оптимістичних висновків. Треба лише пригадати, що перед послідними виборами в Англії 1919 р. в робітничих кругах було загальне переконанє, що робітники віднесуть в тих виборах побіду. А що вийшло? Надії на робітничу побіду завели. Щоби, отже, не перерахувати ся декому і тепер. Недалекий час покаже, як уложать ся політичні відносини в Англії.

Тому робітникам, покищо, в уступленю Лойда Джорджа нема потреби добачувати надзвичайно великої ваги подій, хоч знова, з другої сторони, обовязком робітників є використовувати для своїх цілий кожду зміну, кожду хоч-би найменшу незгоду в капіталістичнім політичнім таборі. Се, ми віримо, зроблять і англійські робітники.

ПРО ЩО КОЖДИЙ ТОВАРИШ І КОЖДА ТОВАРИШКА ПОВИННІ ПАМЯТАТИ?

Що місяць листопад є місяцем української робітничої преси в Канаді.

Що в місяці листопаді передплата на "Укр. Роб. Вісти" і "Голос Праці" виносить разом лише $5.00.

Що в місяци листопаді кождому товаришеви і кождій товаришці треба попрацювати зі всіх сил в користь "Українських Робітничих Вістий" і "Голосу Праці".

ДІТИ І ШКОЛА В НІМЕЧЧИНІ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістий".)

Школа є знарядем влади в руках урядової кляси, а спеціяльно в Німеччині вона — опора реакції, ворог пролетаріяту. Виховавчим ідеалом в буржуазно - капіталістичній школі є виховуване білогвардійців, шпіонів, вірних церковних ягнят, покірливих платних рабів. Злидні робітничого руху, індіферентизм, консерватизм широких робітничих мас в Німеччині — ось результати сеї "духовної" муштри. Учителі — один з найбільше відсталих елементів в Німеччині — мають монархістично-капіталістичну орієнтацію і виконують завдання "унтер-офіцирів від виховання", пропагандистів бур жуазно-капіталістичної ідеольогії.

Клясово свідомий пролетаріят взяв ся до боротьби з сею школою. В парляментах піднімаеть ся буча проти скандального становища школи, але соціял-демократи в щирім союзі з католиками лише сміють ся з сего. Їх міністри, стоячи "на твердих підвалинах цісарської ідеї", зі всіх сил старають ся саботувати всяку, хоч би й найдрібнійшу реформу. Институція батьківських рад, яку пролетаріят спочатку був так горячо привитав, звела ся на нівец. Нахабству соціял-демократів "борців за куль туру" удало ся кинути в руки попів і реакційних учителів більшу частину пролетарських батьків. Домагане "світської школи" виконано в тому напрямкови, що вибрано дітий клясово свідомого робітництва і відріжнено від инших дітий у окремих школах, що ні в чім не ріжнять ся від решти шкіл. Сі школи є нині місцем політичної ізоляції для вчителів, батьків і дітий.

Буржуазія голосила побіду. Позицію буржуазії — "школу" — здавалось, уратовано, наступ відбито.

І ось тут виступила з пролетаріяту инша бойова частина, якої ніхто не сподівав ся — діти! В богатьох місцевостях, по богатьох школах діти завзято повстали проти ганьби німецької школи — кари на тіло, проти монархістично-націоналістичного забиваня їм мамороків з боку вчителів. Діти почали організувати ся, шукати собі ради в шкільних страйках, в бунтах. З сього руху, і повстали **комуністичні діточі групи.**

Ось вже два роки істнують сі комуністичні діточі групи, числом 350, з понад 30.000 тревало організованих дітий, які творять основу цілої організації. В програмі її стоіть: виховане в дусі клясової боротьби, виховане до інтернаціоналізму, до солідарности.

В ділі помочі Рад. Республикам діти працювали зразково. Вони невтомно агітували і зібрали кілька сот тисяч марок готівкою, велику кількість одежі, взутя, молотків, кліщів, пер, олівців, зошитів, виграшок і т. д. Щодня надходять гроші і річи на збірних пунктах "для голодних братів і сестер у Радянській Росії". Поміч Росії не з гуманітарности, а як момент клясової боротьби, бо-ж Росія наша союзниця в боротьбі проти капіталістів, і ся союзниця тепер в біді! Коли вона загине, то й нам доведеть ся загибати, а тому помагаймо Росії, щоб вона вдержала ся! Ось така була провідна думка німецьких дітий, коли вони пішли на допомогу Росії. Діти в першу чергу дбали про те, щоб слово "інтернаціональна солідарність" стало фактом. Конфлікт з поліцією і властями не відбили в дітий охоти працювати "для Росії".

Тепер рух комуністичних діточих груп починає виходити на свій властивий шлях — на боротьбу зі школою. Листи дітий, дитячі малюнки, дебати в групах — вказують на те, що ціла енергія починає направляти ся проти сеї ворожої робітництву институції.

"За віщо бють бідних дітий, чому не богатих? На віщо розповідають нам про царів, королів, та панів, а не про Карла Лібкнехта і Розу Люксембург? Чому вчитель вихвалює капіталістів, як добрих людий і чому він лає "большевицьких злочинців"? Сі питаня є нині найпершими точками дискусії наших дітий в групах. "Невже-ж ми на се згодимо ся? Що треба нам проти сього почати?" І діти повели боротьбу по своїому.

В Єні (Туринґія) особливо ввірив ся дітям один отакий монархістичний "педагог з кулака". І його провчили цікавим способом.

Комуністична група дітий влаштувала вечерок і винаняла найбільшу салю в місті. Запрошено будо батьків і вчителів, і дві тисячі гостий чекало, що воно з того вийде. У першій частині програми вечерку були деклямації, співи, танці. Друга мала красномовний заголовок: "Наша Школа". Підносить ся завіса, і на сцені — шкільна кляса з лавками, портретами цісаря, дітьми, катедрою, вчителем — точнісенько так, як у навісного учителя. Тут діти показали ширшому загалови суспільства, як з ними поводять ся в школі. Реакційні вчителі з обуренем вийшли з салі. Іхньому авторітетови завдано доброго стусана. Діти радіють. Один свідомий робітник промовляе до батьків. Залунав Інтернаціонал...

Учитель, якого се влучило, попросив о перенесене його з "сього" міста. Діти перемогли! Реакційні вчителі трохи протверезились — вони бояли ся публичного сорому.

Ще в одній школі в иншому місті змушували дітий малювати прапори: чорно-біло-червоний (німецький національний прапор з часів цісаря — Ред.) та чорно-червоно-золотий (теперішний — "демократичний" — Ред.). Діти з опозиції намалювали червоний прапор з совітською зорею. На лекції співу: співати "Deutschland, Deutschland ueber alles" (німецький національний гимн — Ред.). На се діти співають "Інтернаціонал".

І так скрізь. Коли вчитель оповідає дітям про Рим, то вони допитують ся про Спартака і про рабів; коли вихваляе королів, ідею мілітаризму, діти не хотять слухати, вимагають оповідань про селянські війни і про робітничий рух.

Так провадять боротьбу наші діти, "молоді товариші у школі". В лютім 1923 року відбудеть ся тиждень війни зі школою. Партія, молодь і діти в сьому тижні завдадуть безперечно міцного штовхана сій "институції державного запамороченя голов".

Фріц Лянге.

З РОЗМОВИ ЧІЧЕРІНА З ВАРШАВСЬКИМИ ЖУРНАЛІСТАМИ.

Перебуваючи у Варшаві Чічерін мав розмови з журналістами. В них зясував становище Радянської Федерації до закордонної політики, а головно конфлікту на Балканї, та в розмові з жидівським журналістом порушив теж і відношене до жидівського питаня.

Що до закордонної політики Чічерін підчеркнув стремління Радянської Федерації до загального мира. Щодо грецько-турецького конфлікту, Чічерін підчеркнув, що Радянська Федерація звязана з Туреччиною союзним договором і, тому симпатіями стоіть по стороні визвольних змагань турецького народу та забезпеченем йому суверенних прав на його власній території. Домагаеть ся одначе свобідної мореплавби на Чорному морю та азійських проливах.

Говорячи про розоруженє, висловив ся дуже скептично, заявляючи, що військова конвенція Польщі з Румунією викликала занепокоєнє в Радянській Федерації.

Чічерін заявив також, що до Америки звернув ся совітський уряд з новими предложеннями, досі одначе нема ще відповіди. Радянська Федерація не згодить ся одначе на се, щоби стати підніжком Америки.

КИТАЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістий".)

Велику ролю в китайській революції грає др. Сун-Ят-Сен. Він приготовляе революцію, він повалив манджурську династію, він був першим президентом китайської республики, він і тепер бореть ся за демократію в Китаю.

На жаль китайська революція в 1911 р. не довершила розпочатого діла, вона не подолала китайську бюрократію. Тому то теж можливі були всякі спроби до відновленя монархії, тому теж і контрреволюція набрала стільки сили. Їй вправді не удалось завести на ново монархію, все-ж таки вона змінила конституцію, спричинила заграничний протекторат над Китаєм, та довела до його фінансової руїни.

Спроби Юан-Ші-Кая відбудувати монархізм вправді не удались, всеж таки становище Сун-Ят-Сена, представника демократії погіршилось. Він вдоволив ся становищем управителя комісії для відбудови зелізниць. Зростаючий монархістичний рух, котрого осередком був Пекінг, змусів членів революційної партії "Гоміндан", котру заснував Сун-Ят-Сен, втікати в південний Китай або до Шанхаю. Південний Китай став осередком революції і вів боротьбу проти північного Китаю. Південь домагав ся автономії і виступав проти централізму Півночи, та боров ся і проти зростаючого великого капіталу, котрого осередком був центральний Китай. При помочи генерала Чен-Су-Мі обсадив Сун-Ят-Сен в 1920 р. провінцію Guandin і її столицю Кантон. Там теж відбулись наради частини членів парляменту, котрі вибрали Сун-Ят-Сена надзвичайним президентом південного Китаю. Так то його владі підлягало 100 мілїонів душ.

З південного Китаю витворив Сун-Ят-Сен базу для своїх операцій проти Півночи. В його плянї було захопити долину Янгтсе і місто Шанхай і звідти рушити на Пекінг. Задля сього він мусів порозуміти ся з У-Бей-Фу, котрий під маскою національного визвольного руху попирав буржуазію в її боротьбі проти Півдня. Однак сьому був на перешкоді мілітаризм У-Бей-Фу. Тому треба було його усунути. В тій ціли завів Сун-Ят-Сен мілїтарний режім, уряд зосередкував в своїх руках внутрішну і закордонну політику. По усуненю ворогів республики мілїтарний режім заступить чисто конституційний. Як бачимо республиканець Сун-Ят-Сен користовуеть ся досвідами революції в Радянських державах. Воєнне положене Сун-Ят-Сена тепер погане. Його союзника Чан-Со-Ліна побито в північнім Китаю, в полудневім Китаю повстав проти нього його бувший приятель Чен-Су-Мін, в південнім Китаю повстала горожанська війна.

Програма Сун-Ят-Сена складаеть ся з трох прінціпів: націоналізм, тоб то обеднане всіх китайських народів; демократія, яка має бути здійснена через заведене загального вибор чого права, референдум, і т. п.; врешті "соціялізм", який він собі уявляе в формі націоналізації землї і промисловости. Його "соціялістичні" погляди стоять під сильним впливом школи прихильників земельних реформ.

Буржуазія поборює Сун-Ят-Сена, котрий є типом революційного інтеліґента, що опираеть ся на інтеліґенції і дрібнобуржуазних верствах. Він близький ідеольогії с.-р. Се очевидно спинює його роботу, бо він не додержуе кроку скорому капіталістичному розвоєви в Китаю. Но всеж таки він революціонер, що розрушив елєменти, котрі перед тим були нечинні.

Пригляньмо ся тепер робітничому рухови. Його осередком є місто Кантон, в якому істнують профспілки. Тут теж в послідному році вибухло много страйків. Вони мали за ціль підвисшене заробітної плати, скороченє робочого дня, поправленє гігієнічних заряджень. Вони скінчились звичайно компромісом. В других містах вправді по кождім страйку повстають нові професійні організації, вони однак, скоро розпадають ся. Робітники дуже поволи здобувають клясову свідомість. Но всеж таки в них є сильне почуте солідарности і дисципліни.

Причину повільного зросту клясової свідомости, а тим самим і професійного руху належить вияснити отсими обставинами: більшість робітників прибувають з села. Вони працюють в місті, а їхні родини остають на селі. Вони і дальше звязані з своїм селом. Вони жиють в місті дуже скромно і ощадно, а свої ощадности посилають своїй родині. І в місті вони стикають ся лише зі знакомими зі свого села. Вони до других робітників ставлять ся неприхильно. Тому то робітничі організації в Китаю мають головно за ціль: взаїмну самопоміч, регістрацію свобідних місць та помешкань, охорону перед нападами і переслідуваннями робітників других місцевостий. Се виявляеть ся і на вні. Приміром не страйкують всі робітники в одному місті, а лише шанхайські робітники в Пекінгу. Так то окремі інтереси робітників перевишшають загальні клясові інтереси і унеможливлюють засноване профспілок і розвій клясових інтересів. Тому то теж буржуазії легко злагодити клясові суперечности. Льокальний патріотизм робітників і їхній культ предків витворили грунт для буржуазних клюбів — Хуей-ку — головно на провінції, до котрих належать і робітники. Отсі клюби побіч свого головного завданя — інтересів купців і промисловців — займають ся і похороном своїх членів. І китайський робітник хоче бути похованим на "власній" землі, і тому він належить до тих клюбів. Наслідком сеї приналежности є якраз відсталість китайського робітничого руху. Істноване ріжних діялектів, що їх розуміють виключно жителі, що походять з тої самої місцевости, теж утруднюють розвій організації. Врешті перешкоджає робітничому рухови институція дозорців, котра доводить до сього, що робітник, дуже рідко стикаеть ся з підприємцем. Подібно маеть ся справа з суб-контракторами, котрі і самі працюють, на "свого" робітника уважають і його зараз викидають, коли він висказуе своє невдоволене. Суб-контрактори дуже зле оплачені і тому, то вони експльоатують робітників, щоби і для себе щось від них видусити. А якраз тоті суб-контрактори, се ті елементи з поміж робітників, котрі могли-б обняти провід в робітничому русі. Тимчасом енергія робітників витрачаеть ся на борбі одних робітників проти других.

Так то лише в місті Кантоні, яке через довгі роки не належало до Китаю, куди задля поганої комунікації прибуває мало других китайських робітників, істнуе поважнійший робітничий рух.

Великий корабельний рух, котрий тут привозить много европейських робітників теж мав на се свій корисний вплив.

Робітничий рух розвинув ся головно під владою Сун-Ят-Сена. Він хотів позискати для себе робітників і тому він не перешкаджав ні страйкам, ні профспілкам. Длятого теж в послідному році майже всі страйки закінчились побідою робітників.

Еще більше попирала буржуазна партія "Куомінтанг" робітників в їх організаційних заходах і агітаційними силами і фінансовими засобами. Очевидно вона мала на увазі свої власні ціли. Кантонський уряд, представник великого капіталу, є в боротьбі робітників проти дрібної буржуазії невтральний. Очевидно, коли ходить о інтереси капіталу (пр. в справі виборчої реформи), то "Куомінтанг" виявляе свій клясовий егоїзм. Мимо сього робітники попирають уряд Сун-Ят-Сена, бо він дав їм свободу організації і страйків і хоч мале представництво в мійській управі.

Р. Васильченко.

Беряїн, жовтень 1922 р.

ЧІЧЕРІН ПРО ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ СОВІТІВ.

Чічерін перед своїм виїздом з Берліна до Москви в розмові з представниками "Vossische Ztg." зазначив головні основи сучасної закордонної політики Совітів. Він заявив, що від тепер Росія буде виступати, як першорядна сила; вона бажає мати співучасть в розвязаню головних міжнародних завдань. Провадячи активну політику, Чічерін не хоче бути агресивним; він змагає до двох цілий: забезпеченя російських кордонів і піднесеня продукції. Основною лінією російської політики і надалі лишить ся приязнь до тих націй, які загрожені в своїому істнованю. Через те Росія завязала тревалі приязні відносини з Німцями. В своїому відношеню до німецької республики нова закордонна політика Росії бачить основну складову частину свойого становища в міжнародній світовій політиці. Ті самі ідеї і інтереси, які звязують її з Німцями, створюють її приязнь з азійськими народами.

А. ВЕРХОВСЬКИЙ ПРО ПРОЦЕС ЕС-ЕРІВ.

А. Верховський (бувший член партії ес-ерів і бувший воєнний міністер уряду Керенського), який в часі процесу відмовив ся подати імена ес-ерів, недавно звернув ся до Петровського з такою заявою:

"Маючи на увазі постанови Нар. Коміс. Справедливости, який застановив слідство проти мене, вважаю необхідним подати, що від того часу, коли я по найглибшим моїм переконаням, увійшов в місяці вересні 1919 р. в ряди Червоної Армії, я гляджу на себе, як на жовніра революції, і всі мої поступки спрямовані до її побіди. Інтереси революції і радянської влади є для мене законом, і її вороги — мої вороги. Непорозуміня, що стояли в звязку з процесом ес-ерів, вийшли проти моєї волї, тим більше, що процес сей переконав мене ще раз, що иншого шляху для оборони революції, як шлях, по якому йде радянська влада і Червона Армія, в рядах котрої я служу, немає.

А. Верховський".

МІЖНАРОДНА РОБІТНИЧА ПОЗИЧКА ДЛЯ СОВ. РОСІЇ.

БЕРЛІН, 14. жовтня. — Комуністичні часописи оголосили "Міжнародну Робітничу Позичку для Совітської Росії" на закупно машин, знарядів і сирих матеріялів для індустріяльних і хліборобських підприємств, які находять ся під зарядом або будуть основані "Міжнародною Ратунковою Корпорацією для Совітської Росії".

Повисше згадана корпорація находить ся під патронатом заграничного ратункового комітету, в склад якого входять Максим Горкій, Максиміліян Гарден, Анатоль Франс, Енрі Барбюс, Бернард Шо, Аптон Сінклейр, А. Б. Мартін, І. С. Пойнц і ин.

Позичка є розложена на 1,000.000 бондів по $1 на 5%. Вона буде сплачена протягом 10 років і є загарантована совітським правительством.

Секретарем корпорації є В Мінцберґ, визначний німецький комуніст, який в літі минувшого року зорганізував в Берліні міжнародний ратунковий конгрес на допомогу голодуючим в Совітській Росії.

Чічерін і азійський Схід.

"Таймс" доносить, що Чічерін предложив Монголії, Персії і Афганістанови спільне порозуміне в справі азійського Сходу. Чічерін думає довести також до союза між Росією і Кавказом, Персією, Бухарою, Афганістаном і Туреччиною, щоби сим робом витворити противагу впливам великої і малої антанти.